

Weekblad voor Fiscaal Recht, Nettopensioenregeling is onuitvoerbaar voor pensioenfondsen

Vindplaats: WFR 2015/641
Auteur: Hans van Meerten^[1]

Bijgewerkt tot: 05-05-2015

De nettopensioenregeling is, zeker vergeleken met het eerste voorstel (toen het alleen de opbouw in de derde pijler betrof) — zacht gezegd — redelijk ingewikkeld geworden. Zo ingewikkeld dat het voor een pensioenfonds (als het die keuze al heeft) in beginsel onuitvoerbaar is. Voor een PPI, een verzekeraar of een derdepijlerentiteit (bijvoorbeeld een beleggingsinstelling) is de regeling geschikter. In Nederland wordt de pensioenopbouw in beginsel fiscaal ondersteund onder toepassing van de zogeheten “omkeerregeling” in de loon- en inkomstenbelasting (kortweg: fiscale aftrek/vrijstelling voor pensioenpremies en pensioenaanspraken, terwijl pensioenuitkeringen in de heffing worden betrokken). Dit systeem wordt overigens ook in veel andere landen toegepast, onder andere in de meeste andere EU-lidstaten. Nu wordt de toepassing van de omkeerregeling in Nederland beperkt tot 100K, en daarboven waarbij er geen pensioenpremieaftrek wordt verleend, maar de pensioenaanspraak en de pensioenuitkering zijn vrijgesteld. Zoals ook Starink in zijn recente dissertatie heeft betoogd is de omkeerregeling om goede redenen zeer lang verbonden aan het Nederlandse pensioensysteem: het sluit aan bij de beleving van de belastingplichtige dat pas bij een uitkering daadwerkelijk inkomen wordt genoten en de belastingplichtige ook op dat moment over de middelen zal beschikken om de belasting te kunnen voldoen (B. Starink, *Belastingheffing over particulierenpensioen en overheidspensioen in grensoverschrijdende situaties*, Tilburg, 2015, p. 60.). Het loslaten van de omkeerregeling bij een 100K+ inkomen doorkruist deze principiële uitgangspunten en is in die zin inconsistent. Het maakt de pensioenpot bovendien mogelijk kwetsbaar voor eventuele latere fiscale beleidsaanpassingen (lees: alsnog een additionele heffing op de pensioenuitkering!). Hiermee lijkt de deur te worden geopend voor een verdere beperking van de omkeerregeling voor lagere inkomenscategorieën. Een ander probleem met de nettopensioenregeling ligt echter op het niet-fiscale terrein. Een verplicht bedrijfstakpensioenfonds (Bpf) moet — indien de nettopensioenregeling is overeengekomen — deze aanbieden. Dat volgt uit de verplichtstelling aan het Bpf. Dat geldt overigens niet voor het ABP, dat eigen regelgeving kent. Dat leidt tot ingewikkelde uitvoeringskwesties. Voor niet verplichtgestelde pensioenfondsen kan, naast de excedentregeling, ook de nettopensioenregeling worden aangeboden. Voor alle pensioenfondsen geldt echter de eis van een financieel geheel. Prof. Sleijnen merkte daar daarover al op:

“Heel belangrijk is met name die ringfencing die de heer Omtzigt al noemde. Je zult het dusdanig moeten vormgeven — ik sprak zo-even over het VPL en de voorliggende voorstellen die minder ver lijken te gaan — dat je in voldoende mate de collectieve pensioenpot afscheidt van deze nieuwe spaarfaciliteit. Dat is een van de dingen die DNB heel belangrijk vindt.” ([Kamerstukken II 2013/14](#),

[33 610, nr. 24.](#)) Deze opmerking geldt overigens mutatis mutandis voor de excendentregeling, maar dat terzijde. In een besluit (http://wetten.overheid.nl/BWBR0020892/Hoofdstuk9/tekst_bevat_nettopensioen/geldigheidsdatum_16-04-2) is uitgewerkt hoe de nettopensioenregeling binnen een pensioenfonds moet plaatsvinden. Op een welhaast kunstmatige manier wordt getracht, binnen de eisen van één financieel geheel, de nettoregeling in het pensioenfonds te “proppen”. Kort gezegd bepaalt art. 41 van het besluit onder andere dat het pensioenfonds een gescheiden administratie voor het nettopensioen moet bijhouden: de ingelegde premies, de behaalde rendementen, de waarde van de pensioenverplichtingen, de actuariële gegevens en de toeslagverlening. Het moet allemaal apart geadministreerd worden. Ook bepaalt het besluit dat het pensioenfonds de kosten behorend bij het nettopensioen apart toe moet rekenen aan het nettopensioen. Dat je verschillende doorsneepremies binnen een fonds mag heffen lost het probleem overigens allerm minst op: het pensioenfonds blijft financieel één geheel. Voor de overige uitvoerders geldt de eis van een financieel geheel niet, dus zou de nettopensioenregeling theoretisch “makkelijker” kunnen worden uitgevoerd door deze entiteiten. Tot slot: levert het nettopensioen iets op? Daarover kan ik heel kort zijn. Uit een onderzoek van Mercer blijkt dat 82% van de werkgevers geen nettopensioen aanbiedt, maar een compensatie beschikbaar stelt voor de afgetopte pensioenopbouw (<http://www.mercer.nl/newsroom/bijna-1-op-5-werkgevers-compenseert-versoberde-pensioenopbouw-niet.html>).

Voetnoten

[1] Auteur is advocaat Clifford Chance en hoogleraar EU pensioenrecht Universiteit Utrecht.